

Dungarp

Torp under Boxholms säteri Österskogen Ekeby

Det fanns 33 dagsverkstorp under säteriet enligt Broocmans östgötaskildring från 1760.

När husförhörböckerna började föras 1788 hette torparen Petter Andersson. Han var född i Karlskoga 1746 och kom hit från Tyslinge 1778 med sin familj. Efter tio år blev han dräng i Dalen och sist torpare i Källhemmet där han dog av venerisk sjukdom 1796.

Näste torpare brukade torpet från 1788 till sin död 1796.

Hans efterträdare stannade bara ett år.

Nummer fyra i första husförhörsboken hette Nils Håkansson och var född i Sättertorp, Åsbo 1770.

När han gifte sig 1799 var han torpare i Dungarp och hans hustru Maria Hansdotter piga i Bleckenstad.

Det står antecknat att han varit näsvis vid ett husförhör 1831.

1843 30/1 var Nils Håkansson hos prästen och visade upp ett protokoll från häradsrätten att han skulle avlägga värdemålsed för beskyllning av två vittnen att ha idkat brännvinsbränning. Han eller hans son står det inom parentes.

Nils ville skylla ifrån sig och sa att hans son Erik var skriven för torpet och att han inte visste om han och hans piga Hedda Tell bränt.

Daniel i Stenabo uppgav att hans hustru verkligen sett brännvinsbränning ske i Dungarp av Hedda Tell.

Nils avled 1847 och hade då varit torpare här i hela 47 år.

Han efterträddes av sin son Erik Nilsson som var född i Dungarp.

Samma år som Erik tillträdde torpet gifte han sig med kammarpigan på Boxholms säteri där de också vigdes. Brudens far Peter Nilsson i Gölen på Norra Lagnebrunna ägor gav sitt bifall till vigseln.

Under Eriks tid fanns det några drängar som det är värt att berätta om.

En av dem kunde inte läsa, en annan rymde från tjänsten och en var anklagad för andra resan stöld. Han kom tillbaka från Rudå med goda vitsord och sades ha uppfört sig ärligt, står det om honom.

Den fjärde, som hette Carl Johan, uppgav skomakaren Andersson i Sandbacken på Linnefors ägor att det barn som hans hustru mördade 1852 var sammanavlat med denne dräng.

Vi tittade i födeseboken för 1852 och där står det att den 23 juni 1852 föddes ett flickebarn som mördades av sin mor och som inte fick dop.

Modern blev av hovrätten dömd till halshuggning men avled 1852 den 15 oktober efter tre dagars sjukdom i Cellfängelset där hon hållits fången sedan 6 juli. Hon grävdes ner på galgbacken på Västra Malmskogen 30 år gammal. Enligt dödboken dog hon av ansiktsros.

Erik Nilsson stannade till 1866 då han blev ägare av 1/2 hemman Öringe Skatteaugment.

Augmentshemman är ett hemman vars skatt anvisats till understöd åt rusthåll, då dess stamhemman inte var tillräckligt bärkraftigt att ensamt utgöra ett rusthållsnummer.

Näste torpare i Dungarp kom från Simarp och hette Jakob Andersson.

När han gifte sig 1862 var han dräng i Stora Kohagen och hans hustru Johanna Carolina Jonsdotter piga i Knallen. Hennes far torparen Jonas Persson i Knallen var närvarande när paret tog ut lysning gav sitt bifall. Paret vigdes av Jon Theodor Julin som var komminister här då.

Johanna Carolina hade en femårig son, Claes Pilgren, med sig i boet.

Paret fick tillsammans åtta barn.

År 1873 emigrerade Johannas son Claes Pilgren 16 år med sin halvsyster Matilda som bara var 10 år till Amerika.

Tänk att släppa i väg så unga människor till Amerika...

Vi kollade utflyttningslängden och det visade sig då att barnens morföräldrar från Knallen också gav sig iväg över Atlanten.

De åkte till Salina (enligt emigrantregistret Emihamn).

Efter tio år, 1883, ger sig fyra av barnen iväg på samma resa. De var 18, 17, 15 och 8 år.

Efter ytterligare fyra år reser makarna med de tre kvarvarande barnen.
Deras destinationshamn var Lindsborg.
Nu hade hela familjen lämnat Sverige.
Man kan undra vad det blev av dom?

Näste torpare tillträdde 1888. Han avled redan 1890.
Hans hustru och sex barn, det yngsta var knappt 7 månader, fick då flytta ner till säteriet.

1890 – 1898 hette torparen Johan Valfred Andersson och hustrun Hilda Carolina.
De kom från Stora Bäck och flyttade till Dalen.

Drängen från Bohult Karl Kindberg övertog sedan arrendet av torpet. Han avled 1930.

Hustrun flyttade 1935 och då kom den sista familjen som bodde här hit.

Arrendatorn står det nu.

Han hette Karl Vilhelm Pettersson (född i Väderstad 1873), hustrun Emelie Augsta och sönerna Anton Teodor och Martin Rutger.

Sonen Martin Rutger övertog arrendet när fadern flyttade härifrån 1946.
Han skaffade då en hushållerska. De bodde här till 1953.

Enligt Ivar Frostling brändes torpet ner av Boxholms AB 1970.

***Torptur vid
Dungarp, den 6
februari 2004.***